T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 713
KARAR NO : 2015 / 716
KARAR TR : 26.10.2015

ÖZET : Bingöl İli, 17.İç Güvenlik Alay Komutanlığı emrinde askerlik görevini yapmakta iken nöbete giderken çukura düşmesi sonucu sakat kalan ve hakkında vazife malullüğü hükümleri uygulanarak 1.1.2012 tarihi itibariyle aylık bağlanan davacının, vazife malullüğü aylığının idareye başvuruda bulunduğu 1.2.2009 tarihinden geçerli olmak üzere bağlanması ve bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın GENEL İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. Ç.
Vekilleri : Av. A. Ş. & Av. N. Ş. G.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. T.K. (İdari Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; "Müvekkilim terhisli P. Er. İlker ÇIKMAN Bingöl Yayladere 17. İç Güvenlik P.A.K.lığı emrinde askerlik hizmetini yaptığı sırada 11.12.2003 tarihinde nöbete giderken çukura düşüp beyin travması sonucu askerliğe elverişsiz şekilde sakat kalmış ve olay askerliğin sebep ve tesiri ile meydana geldiği için sakat kalan müvekkilime 01.01.2012 tarihinden geçerli olmak üzere SGK tarafından Ordu Vazife Malulü Emekli Aylığı bağlanmış ve geriye dönük olarak Ağustos 2012 ayında 7 aylık birikmiş emekli aylığı ödenmiştir.

Ancak müvekkilime ilk başvuru tarihimiz olan 13.01.2009 tarihini takip eden aybaşı yani 01.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere aylık bağlanması ve bu tarihten geçerli olarak birikmiş aylıklarının yasal faizleri ile birlikte ödenmesi gerekmektedir.

Davalı idareye 27.07.2012 tarihinde yaptığımız birikmiş aylıkların 01.02.2009 tarihinden itibaren tahakkuk ettirilip yasal faizleriyle birlikte ödenmesi yönündeki başvurumuza 60 günlük yasal süre içerisinde her hangi bir cevap verilmeyerek talebimiz zennen, reddedilmiştir.

Bu itibarla davalı idarenin sebep ve amaç unsurları yönünden hukuka aykırı bulunan ret işleminin iptaline karar istihsali için iş bu davayı açmak zorunluluğu doğmuştur.

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda arz ve izah olunduğu üzere duruşmalı olarak yargılama icrası ile davacıya 5434 Sayılı Kanun hükümlerince bağlanan Ordu Vazife Malulü Emekli Aylığının 01.02.2009 tarihinden geçerli olarak bağlanmaması ve birikmiş emekli aylıklarının bu tarihten itibaren tahakkuk ettirilerek yasal faizleri ile birlikte ödenmemesi işlemlerinin iptaline; yargılama giderleri ile vekalet ücretinin de davalı idare üzerinde bırakılmasına karar verilmesini vekaleten saygı ile arz ve talep ederim." demek suretiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 11.İdare Mahkemesi 15.02.2013 gün ve E:2012/1568, K:2013/242 sayılı kararında özetle; "(...)Dava dosyasının incelenmesinden; Bingöl İli 17. İç Güvenlik Alay Komutanlığı emrinde askerlik görevini yapmakta iken 11.12.2003 tarihinde nöbete giderken çukura düğmesi sonucu sakat kalan ve hakkında vazife malullüğü hükümleri uygulanarak 1.1.2012 tarihi itibariyle aylık bağlanan davacının, vazife malullüğü aylığının idareye başvuruda bulunduğu 1.2.2009 tarihinden geçerli olmak üzere bağlanması ve bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun davalı idarece zımnen reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; bakılan davanın asker kişiyi ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin olduğu anlaşılan bir uyuşmazlıktan kaynaklanması nedeniyle davanın görümü ve çözümünün Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine" şeklinde karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez askeri yüksek idare mahkemesinde dava açmıştır.

AYİM Üçüncü Dairesi: 27.06.2013 gün ve E:2013/814, K:2013/917 sayı ile özetle; "(...) davacının vazife malulü olduğu konusunda taraflar arasında bir uyuşmazlık bulunmadığı, uyuşmazlığın sadece bağlanan vazife malullüğü aylığının başlangıcına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Vazife malullüğü aylığının sırf hangi tarihten geçerli olarak bağlanacağına ilişkin tesis edilen olumsuz idari işlemin davacının asker kişi olmaktan kaynaklanan durumu ve askeri kural ve gerekler bakımından değerlendirilecek bir yönü bulunmamaktadır. Dolayısıyla dava konusu edilen idari işlem asker kişiyi ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem niteliğinde olmadığından davaya bakmakla Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevli olmadığı, dava konusu uyuşmazlığın çözüm yerinin genel idari yargı yeri olduğu sonucuna varılmıştır." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Yüksel DOĞAN ve Fikret ERES'in katılımlarıyla yapılan 26.10.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27.maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve askeri idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, davacı vekilinin istemi üzerine, askeri idari yargı dosyasının son görevsizlik kararını veren mahkemece, idari yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde genel idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Danıştay Savcısı Yakup BAL ile AYİM Savcısı Muhsin ÖZYURT'un davada genel idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Bingöl İli, 17.İç Güvenlik Alay Komutanlığı emrinde askerlik görevini yapmakta iken 11.12.2003 tarihinde nöbete giderken çukura düşmesi sonucu sakat kalan ve hakkında vazife malullüğü hükümleri uygulanarak 1.1.2012 tarihi itibariyle aylık bağlanan davacının, vazife malullüğü aylığının idareye başvuruda bulunduğu 1.2.2009 tarihinden geçerli olmak üzere bağlanması ve bu tarihten itibaren ödenmeyen aylıklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu; ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 25.12.1981 tarih ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinin birinci fikrasında "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" denilmiştir.

Buna göre, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem veya eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Olay esnasında nöbetçi er olan davacının 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde sayılan asker kişilerden olduğu ve bu nedenle dava konusu işlemin asker kişiyi ilgilendirdiği tartışmasızdır.

Dava konusu işlemin askeri hizmete ilişkin olup olmadığına gelince:

İdari işlemin, görevli yargı yerinin tespiti yönünden "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının saptanabilmesi için işlemin konusuna bakılması gerekmektedir. Eğer idari işlem askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete göre tesis edilmiş ise, bu işlemin askeri hizmete ilişkin olduğu kabul edilmelidir. Daha açık bir ifadeyle, askeri hizmete ilişkin idari işlemler; idarenin bir asker kişinin askeri yeterlik ve yeteneklerinin, tutum ve davranışlarının, askeri geçmişinin, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevlerinin; askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler göz önünde tutularak değerlendirilmesi sonucunda tesis edilen işlemlerdir. İşlem, askeri olmayan bir makam tarafından tesis edilmiş olsa bile durum değişmemekte menfaati ihlal edilen asker kişinin açtığı davanın Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesi gerekmektedir.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 12. maddesinin II/k. bendinde sayılan erlerin, vazife malûllükleri ile vazifeden doğma ölümleri halinde bu Kanunla tanınan haklardan faydalanacaklarına işaret edilmiş; 44. maddesinde, "Her ne sebeple olursa olsun vücutlarında hâsıl olan arızalar veya duçar oldukları tedavisi imkansız hastalıklar yüzünden vazifelerini yapamayacak duruma giren iştirakçilere (Malûl) denir ve haklarında bu Kanunun malûllüğe ait hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiş; 45. maddesinde dört bentte belirtilen hallerde vazife malûllüğünün doğacağı öngörülmüş ve bunlardan (a) bendine göre, 44. maddede yazılı malûllüğün, iştirakçilerin vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden doğmuş olması halinde buna "vazife malullüğü" ve buna uğrayana da "vazife malulü" denilmiş; 49. maddede, ilgililerin başvurularına ilişkin süreler düzenlenmiş; Geçici 203.maddede, "(04.04.1998 gün ve 4354 sayılı Kanunun 4. maddesi ile eklenmiştir.) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, 5434 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde belirtilen süreler içerisinde müracaat edilmemiş olması sebebiyle haklarında vazife malullüğü hükümleri uygulanmamış olanların, vazife malullüklerinin bu Kanunun ilgili maddesine göre tevsik edilmesi şartıyla T.C. Emekli Sandığına müracaatları tarihini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır. Ancak geçmiş süreler için aylık, aylık farkı ve emekli ikramiyesi veya farkı ödenmez." hükümleri yer almış iken; anılan maddeler 31/05/2006 tarih, 5510 Sayılı Kanunun 106.maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Somut olayda ise dava konusu edilen husus, olay tarihi itibariyle asker kişi olan davacının nöbete giderken çukura düşüp beyin travması sonucu askerliğe elverişsiz şekilde sakat kalmış olması durumunun Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddelerinde öngörüldüğü şekilde askeri hizmete ilişkin olup olmaması ve dahi bu durum neticesinde hasıl olan maluliyetin vazife maluliyeti sayılıp sayılmayacağı olmayıp, davacıya bağlanan ordu vazife malulü emekli aylığının 01.01.2012 tarihinden değil, 01.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere ödenmesi hususudur. Bu konuda ise, anılan işlem tesis edilirken ve devamında açılan davanın yargısal denetiminde askeri kural ve gerekler yönünden bir değerlendirme yapılmasına gerek bulunmadığı, ayrıca davacı hakkında tesis edilen işlem ve onun

çözümünde varılacak sonuç bakımından doğan dava ve onun çözümünde varılacak sonucun farklı olmadığı, dolayısıyla tesis edilen işlemin askeri hizmete ilişkinlik unsurunu taşımadığı dolayısıyla davanın genel idari yargının görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusunun genel idari yargı yerinin görevinde olması karşısında Ankara 11. İdare Mahkemesi tarafından verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde GENEL İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11. İdare Mahkemesince verilen 15.02.2013 gün ve E:2012/1568, K:2013/242 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.10.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Yüksel	Fikret
AYDIN	DOĞAN	ERES